

**WERKPLAN
UITVOERING
BEHEER GRAUWE
GANS 2017**

Uitvoering in eigen beheer
FBE Gelderland

Eindredactie
F. Koffeman, secretaris

Werkplan grauwe gans 2017

Evenals voorgaande jaren is door de Faunabeheereenheid een werkplan opgesteld wat cijfermatig inzicht geeft in de doelen die door de Faunabeheereenheid in het Ganzenafstemmingskader (GAK) zijn overeengekomen. Hierin zijn opgenomen de gewenste reductie aantallen grauwe ganzen in Gelderland. Doelstand in Gelderland is 28.776 grauwe ganzen, gebaseerd op de stand van 2005.

In voorgaande jaren is gekozen om per werkgebied een werkplan op te stellen, omdat duidelijk is dat bepaalde gebieden aansluiten en uitwisseling van gauwe ganzen binnen die gebieden mogelijk is zijn de werkplannen samen gevoegd.

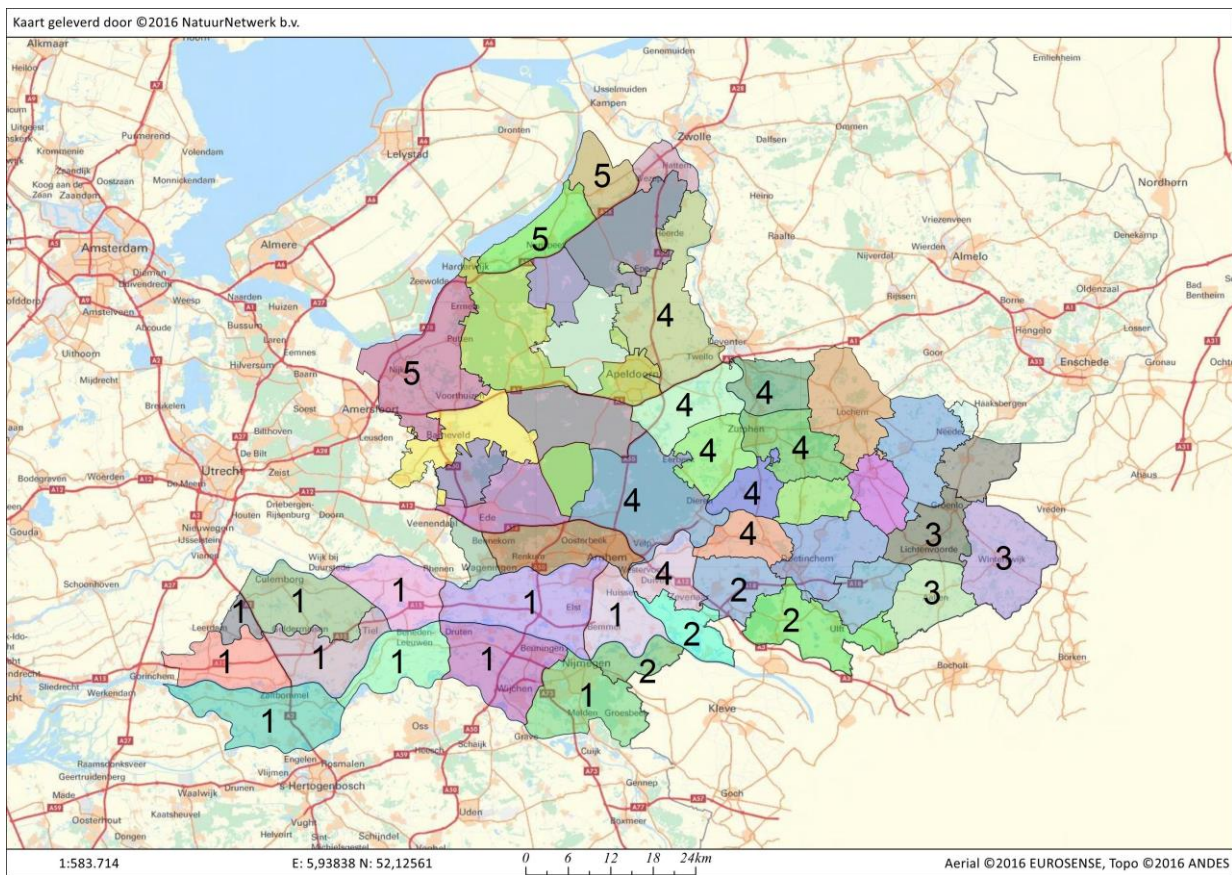
De drie plangebieden Rivierenland, Gelderse poort en IJsselwaarden hebben een dusdanige ligging dat binnen deze gebieden voorkomende grauwe ganzen afhankelijk van weersgesteldheid en aanbod van gewassen uitwisselen.

Dit werkplan geldt voor het eerst voor alle gebieden waar beheerplannen voor zijn opgesteld. Het werkplan heeft derhalve betrekking op 30 van de 49 in Gelderland gelegen wildbeheereenheden.

Beheerplannen

In de afgelopen jaren zijn voor meerdere gebieden beheerplannen opgesteld. Als eerste kwam in 2008 het beheerplan voor Rivierenland. Het beheerplan had indertijd betrekking op het werkgebied van een viertal wildbeheerseenheden. Door de jaren heen zijn de gebieden waar planmatige reductie van grauwe ganzen plaats vindt uitgebreid. Op onderstaande kaart is aangegeven welke gebiedsplannen betrekking hebben op de verschillende WBE's. Binnen deze WBE's komen ca 95% van de in Gelderland verblijvende grauwe ganzen voor.

Overzicht gebiedsplannen grauwe gans

1. Rivierenland (11 WBE's)
2. Gelderse Poort (4 WBE's)
3. Oost Gelderland oost (3 WBE's)
4. IJsselwaarden (9 WBE's)
5. Noord West Veluwe (3 WBE's)

Evaluatie 2016

Bij de zomertelling van 2016 op 16 juli werden 72.830 grauwe ganzen geteld in de gehele provincie Gelderland. Dit waren bijna 10.000 dieren minder dan tijdens de telling op 18 juli 2015.

Het aantal gereduceerde grauwe ganzen gedurende de zomerperiode bedroeg 27.377 dat was ca 5.000 dieren minder dan in 2014-2015

Daarbij zijn niet meegenomen de 5.794 geregistreerde ganzen die in de winterperiode 2015-2016 zijn gereduceerd. In de winterperiode 2014-2015 waren dit er 6.428. Een groot aantal (geschat ca 50%) van deze dieren behoort ook tot de standganspopulatie.

Over de gehele linie neemt zowel de reductie (het afschot) als de getelde aantallen af.

In brede zin wordt geconstateerd dat het naar mate het gebiedsplan langer in werking is het moeilijker wordt om de beoogde aantallen te behalen. Een van de redenen is dat ganzen zich moeilijker laten bemachtigen. Toch blijven er substantiële aantallen gereduceerd worden.

Toch blijft de inzet van jagers onverminderd hoog. In de periode 19 juli 2015 tot en met 15 juli 2016 werden door jagers ruim 8.000 handelingen geregistreerd. Per handeling mogen 10 manuren¹ worden gerekend. De totale inspanning komt dit neer op ca 80.000 manuur.

Inspanningen van jagers zijn in dat opzicht vaak onderbelicht. Naast het doel van reductie hebben jagers natuurlijk ook een grote rol bij het direct en indirect verjagen.

¹ Verzamelde data op basis van jarenlange registratie m.b.t. het aantal jagers en het aantal uren wat daarbij betrokken is.

Overzicht reductie

In het grootste deel van Gelderland (30 van de 49 WBE's) wordt uitvoering gegeven aan het beheer van de standpopulatie grauwe ganzen. In deze gebieden verbleven op 16 juli 2016 93% van de getelde grauwe ganzen. Het totaal aantal getelde grauwe ganzen in Gelderland bedroeg 72.830 dieren. In 2013 werden met de zomertelling nog ruim 98.000 grauwe ganzen geteld in Gelderland. Over 3 jaar een reductie van ruim 25.000 grauwe ganzen.

Het verschil tussen de benaderde en getelde zomerstand is te verklaren door de aanwas die er in het voorjaar bij komen. Uit studies blijkt dat een aanwas van 20 tot 35 % normaal zijn bij ganzenpopulaties. De aanwas in Gelderland bedraagt ca 29%.

Wat verder opvalt is dat de populatie in de rivierengebieden (1,2 en 4) dalen en dat de gebieden 3 en 5 nog altijd stijgen in aantallen. Dit is te verklaren in het feit dat deze gebieden aan de rand van de provincie liggen en vooralsnog geen rekening wordt gehouden met de aantalsontwikkelingen in respectievelijk Duitsland en Flevoland/Utrecht.

Wel duidelijk is dat de getelde aantallen tijdens de zomertelling nog 44.000 stuks boven de streefpopulatie van ruim 28.000 dieren ligt. Duidelijk is dat de gewenste stand niet binnen 5 jaar behaald wordt, maar dat er wel substantiële reductie van het aantal dieren plaats vindt.

Te behalen doel voor de zomerperiode van 1-3-2017 tot en met 31-10-2017 bedraagt evenals in 2016 tenminste 30.000 grauwe ganzen. Daarmee zou een reductie van ca 10.000 dieren mee kunnen worden bewerkstelligd.

Nr	Diersoort	Telling 2015	Afschot P2 2015	Afschot P1 2016	Benaderde zomerstand	Zomerstand 2016
1	Rivierenland	47.588	8.364	8.975	30.249	41.720
2	Gelderse Poort	8.756	1.162	1.015	6.579	6.726
3	Oost Gelderland Oost	432	83	154	195	498
4	IJsselstroom	12.695	2.147	2.476	8.072	11.953
5	Veluwe randmeren	6.855	1.021	1.184	4.650	7.015
	Overige gebieden	3.013	281	405	2.327	4.918
	Totaal	79.339	13.058	14.209	52.072	72.830

Overzicht populatieontwikkeling in relatie met afschot

Verdeling reductie in de verschillende beheergebieden

Kijkende naar de reductie in 2016 kan een schatting gemaakt worden voor de reductie in 2017. Daarbij is het belangrijk om te stellen dat 2016 voor wat betreft de landbouw een goed jaar was. Er bleven weinig gewassen te lang op het land staan. Dit is nadelig voor het behalen van de reductie doelstellingen. Wanneer gewassen (met name gelegeerd graan) lang op het land staan is het makkelijker om een hogere reductie te behalen.

Bij onderstaande cijfers wordt derhalve uitgegaan van iets slechtere weersomstandigheden in 2017.

Nr	Diersoort	Afschot P1 2016	Afschot P2 2016	Afschot P1 2017 ²	Verwachte stand 2017	Afschot P2 2017 ²
1	Rivierenland	8.975	8.563	8.500	34.250	8.500
2	Gelderse Poort	1.015	956	1.000	6.400	1.000
3	Oost Gelderland Oost	154	44	150	450	150
4	IJsselstroom	2.476	2.023	2.400	10.400	2.200
5	Veluwe randmeren	1.184	1.106	1.000	6.600	1.000
	Totaal	14.209	12.692	13.050	58.100	12.850

Reductie 2016 en schattingen 2017

Met ingang van 2017 worden geen mandaat aantallen meer op WBE niveau vastgelegd, maar op beheergebiedsniveau. In het verleden bleek dat door allerlei ontwikkelingen (landbouwkundig en weersomstandigheden) deze aantallen moeilijk in te schatten zijn.

Door op beheergebiedsniveau streefafschoot (zie P1 en P2) aan te geven kan een globale inschatting worden gegeven van de gerealiseerde aantallen.

Geborgd wordt dat de totale reductie van de grauwe ganzen populatie niet boven de 44.000 dieren komt. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat stand onder de in het faunabeheerplan benoemde streefstand van 28.776 grauwe ganzen zou kunnen komen.

² Verwachte reductie

In te zetten middelen

Bij de Faunabeheereenheid zijn op dit moment een viertal ontheffingen voorhanden die worden ingezet om de standganspopulatie van de grauwe gans te reduceren. Het betreffen de volgende ontheffingen:

Van	Tot en met	Ontheffing	Handeling
1 februari	31 maart	Koppelreductie	Doden van (potentiele) broedvogels
1 februari	31 mei	Nestreductie	Bewerken en weghalen van eieren
1 maart	31 oktober	Schadebestrijding	Verjaging m.b.t. ondersteunend afschot
1 april	31 oktober	Standgansregulatie	Actieve reductie van aantallen

Aan de Faunabeheereenheid verleende ontheffingen

Ten aanzien van de bovenstaande verleende ontheffingen dient te worden vermeld dat de ontheffingen voor de koppelreductie en de nestreductie voor de gehele provincie zijn verleend.

De ontheffing voor schadebestrijding is verleend aan die WBE's waar in het verleden schade aan landbouwgewassen is opgetreden

Tot slot de ontheffing voor standgansregulatie is verleend voor die gebieden die zijn opgenomen in een van de vijf gebiedsplannen.

In aanvulling op de ontheffingen is de ontheffingen in de periode 1 april tot en met 30 september ook zonder beperking te gebruiken in de N2000 gebieden die specifiek voor overwinterende ganzen zijn aangewezen.

Voor overige N2000 gebieden dient rekening gehouden te worden met de vastgestelde doelstellingen en doelsoorten.

Nestreductie en koppelreductie zijn ook in alle N2000 gebieden uit te voeren mits ook bij deze uitvoering rekening gehouden wordt met de vastgelegde doelstellingen.

Overzicht afschot standganzen op WBE niveau

WBE	2013	2014	2015	2016
Over Betuwe Oost (0052)	1131	1.766	1.673	2.199
Maas en Waal West (0068)	1.300	1.652	1.096	868
Groot-Buren (0087)	1.140	1.223	1.036	1.245
Tielerswaard West (GLD) (0166)	3.771	3.716	3.573	2.543
De Bommelerwaard (0180)	1.939	2.081	1.582	1.532
Vijfheerenlanden (GLD) (0258)	907	1.312	1.388	960
Neder Betuwe (0271)	2.481	2.105	1.910	2.801
Midden Betuwe (0280)	4.828	6.787	4.722	3.198
Tielerswaard Oost (0292)	1.818	1.832	1.085	853
Land van Gelre (0438)	409	437	371	328
Wijchen en Waal (0447)	2.055	1.873	1.629	1.210

Overzicht reductie in de afgelopen jaren op WBE niveau gebiedsplan Rivierenland

WBE	2013	2014	2015	2016
Bevermeer (0004)	72	83	41	16
Gendringen-Bergh (0094)	328	174	252	202
Rijnwaarden (0120)	1.236	1.971	1.120	1.052
Circul van de Ooij en Millingen (0308)	1.004	1.171	999	701

Overzicht reductie in de afgelopen jaren op WBE niveau gebiedsplan Gelderse Poort

WBE	2013	2014	2015	2016
Aalten e.o. (0083)	32	64	73	9
Oost Gelre (0118)	0	3	30	32
Winterswijk e.o. (0378)	141	278	178	157

Overzicht reductie in de afgelopen jaren op WBE niveau gebiedsplan Oost Gelderland oost

WBE	2013	2014	2015	2016
IJssel Oost (0189)	107	177	297	267
IJsselvallei (GLD) (0223)	1.015	1.908	655	860
Brummen e.o. (0230)	362	387	301	278
Steenderen e.o. (0291)	753	355	711	370
Stroomgebied Voorsterbeek (GLD) (0293)	245	206	267	225
Gorsseel (0346)	114	109	143	83
Hummelo en Keppel (0362)	780	804	607	568
De Liemers (0403)	1.220	2.083	2.124	1.207
Zuid Oost Veluwe, Leefgebied VII (0430)	1.060	771	698	641

Overzicht reductie in de afgelopen jaren op WBE niveau gebiedsplan IJsselwaarden

WBE	2013	2014	2015	2016
Nijkerk e.o. (GLD) (0156)	1.410	1.173	2.126	1.465
Noord West Veluwerand (0400)	258	329	617	623
Oldebroek/Oosterwolde (GLD) (0410)	148	41	111	202

Overzicht reductie in de afgelopen jaren op WBE niveau gebiedsplan Noord West Veluwe